

© ANP XTRA

Dit zijn de gevolgen van de omstreden 'sleepwet'

[Trouw](#)

Studenten proberen de regering terug te fluiten, maar kloppen de stellingen uit hun campagne wel?

Zo'n 178.000 handtekeningen zijn inmiddels verzameld voor het referendum over de nieuwe wet voor de inlichtingendiensten. Om daadwerkelijk een referendum af te dwingen, zijn over twee weken 300.000 steunbetuigingen nodig. De initiatiefnemers - vijf studenten uit Amsterdam - voeren daarom nog volop campagne tegen wat zij steevast de 'sleepwet' noemen. De vier stellingen van de campagne langs de wet gelegd.

1. Er mag een 'sleepnet' worden ingezet om massaal online communicatie af te luisteren, ook van niet verdachte burgers. Rond een

verdachte mag een hele wijk afgeluisterd worden.

Sleepnet is een term die niet in de wet voorkomt. Daar wordt gesproken over 'onderzoeksoopdrachtgericht aftappen, opnemen en af luisteren'. Dat betekent dat geheime diensten de bevoegdheid krijgen om dataverkeer via de kabel te onderscheppen. Vrijwel alles wat mensen via internet doen, loopt via de kabel.

Daar zijn in de wet waarborgen aan verbonden: zo mogen de af luisterbevoegdheden alleen worden ingezet na toestemming van de minister en voor duidelijke doelen: mensen die volgens de AIVD een gevaar vormen voor de nationale veiligheid. Die gegevens mogen drie jaar worden bewaard. Mocht er data tussen zitten van andere personen, dan moeten die zo snel mogelijk worden verwijderd.

Wel wordt er een uitzondering gemaakt voor het dataverkeer van anderen dat 'onlosmakelijk en logisch' verbonden is aan de verdachte persoon. Of een hele wijk onder die uitzondering valt, laat zich lastig voorspellen. Volgens minister Ronald Plasterk van binnenlandse zaken zitten er genoeg waarborgen in de wet om onnodig tappen te voorkomen - zo is er ook een toetsingscommissie met oud-rechters en een controle achteraf. Maar de initiatiefnemers van het referendum zijn daar niet gerust op.

2. Alle geautomatiseerde apparaten mogen gehackt worden. Denk bijvoorbeeld aan uw telefoon, computer of smart-tv.

In de wet wordt de term 'geautomatiseerd werk' gebruikt en dat is inderdaad zo breed als het begrip doet vermoeden: niet alleen smartphones, pc's, of tablets mogen door de AIVD zo nodig worden gehackt. Ook alle andere slimme apparaten als koelkasten, horloges of auto's die zijn 'uitgerust met computerfuncties' vallen daaronder.

De geheime diensten mogen na toestemming van de minister de apparaten heimelijk binnendringen om iemand te observeren of gegevens te kopiëren - ook als daarvoor gebruik moet worden gemaakt van de computer van iemand anders.

3. Er mag een geheime DNA-databank aangelegd worden waar iedereen in terecht kan komen.

Stel er wordt een sigarettenpeuk gevonden in een huis van terroristen, dan mag de AIVD het celmateriaal onderzoeken en vergelijken met de DNA-profielen in de eigen databank. Die databank leggen de diensten zelf aan. Profielen worden er vijf jaar in opgeslagen, wat met toestemming van de minister tot maximaal dertig jaar kan worden verlengd.

Het kan zijn dat er DNA-materiaal van iemand anders door de AIVD wordt gevonden - bijvoorbeeld omdat het aanwezig is op een voorwerp in iemands huis - erkennen de ministers in de memorie van toelichting bij de nieuwe wet. Mochten daar twijfels over bestaan, dan moet daar een aantekening van worden gemaakt. Ook moet de minister toestemming geven voordat DNA-onderzoek mag worden gedaan.

4. Verzamelde data mogen met buitenlandse inlichtingendiensten gedeeld worden, ook zonder deze eerst geanalyseerd te hebben.

Dat geheime diensten van verschillende landen intensief met elkaar samenwerken is bekend. Sterker nog, Nederlandse inlichtingendiensten waren er in toenemende mate van afhankelijk omdat zij geen data van de kabel mochten onderscheppen. Relevante informatie van de kabel kwam dus van andere landen waar diensten dat wel mogen.

De nieuwe wet beschrijft onder welke voorwaarden gegevens internationaal gedeeld mogen worden. Zo moeten de mensenrechten gewaarborgd worden én moet er een garantie zijn dat de data goed beschermd worden. De minister moet toestemming geven.

De uitwisseling geldt ook voor ruwe data die nog niet door Nederlandse diensten is geanalyseerd of gefilterd. De toetsingscommissie van oud-rechters moet wel van die uitwisseling op de hoogte zijn.

© ANP XTRA